



MANDAT:

EKSPERTGRUPPE FOR VURDERING AV ÅRLIG VARIASJON OG TRENDER I PRODUKSJONSOMRÅDER

Bakgrunn

I henvendelsen fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) vedrørende «Bestilling av vurdering av naturfaglige kriterier for vekting i trafikklyssystemet» sies det blant annet:

«Beslutningen om at produksjonskapasiteten skal økes, fryses eller reduseres i et produksjonsområde tas av regjeringen annet hvert år på bakgrunn av naturfaglige råd. I Meld. St. 16 (2014-2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett (Havbruksmeldingen) heter det i kap. 8.3 om vurderingen som skal foretas av miljøtilstanden i et område: *"Dersom resultatet er sammenfallende begge årene vil utfallet være forutsigbart og det legges ikke opp til noen vurdering, men dersom overvåkingen viser en endring i påvirkning de to årene vil myndighetene måtte gjøre grundigere vurderinger ut i fra den samlede miljøtilstanden. Det vil her være viktig å ta inn ulike forklaringsvariabler, og sannsynlighet for å komme over i en annen kategori, ... Dersom indikatoren er lakselus på villfisk, vil faktorer som vurderes eksempelvis være hvordan temperatur og salinitet kan ha hatt betydning for lusepåvirkningen. En annen vurdering vil være å se på om overvåkingen viser en trend i den ene eller andre retningen. Det kan da være nødvendig å gjøre vurderingen ut i fra et noe lenger tidsperspektiv enn to år. I en helhetsvurdering vil det også kunne være naturlig å se hen til samfunnsøkonomiske konsekvenser av ulike valg."*

De naturfaglige rådene baseres i hovedsak på årlige rapporter fra en ekspertgruppe oppnevnt av Styringsgruppen sammen med Styringsgruppens vurderinger. Rapportene beskriver tilstanden knyttet til påvirkning av lakselus fra oppdrett på vill laksefisk i kategoriene lav, middels og høy påvirkning innenfor hvert av de 13 produksjonsområdene. For å vurdere risiko for dødelighet av laksesmolt på grunn av lakselus innen hvert av produksjonsområdene foretar i dag ekspertgruppen en vekting av dødelighet i det enkelte vassdraget med smoltproduksjonen i vassdraget.»

Utvikling og trender

Trender er fremhevet i havbruksmeldingen som et mulig kriterium regjeringen skal vurdere ved fargelegging. Ekspertgruppen har uttrykt tydelig at det foreløpig ikke er lange nok tidsserier i datagrunnlaget for å kunne gjøre statistiske trendanalyser. Det er likevel beskrevet i havbruksmeldingen at *"Myndighetene vil ... vurdere om vekst bør gis i et produksjonsområde hvert annet år, basert på faglige råd som kategoriserer områdene inn i tre kategorier. Tabellene [under] illustrerer hvordan forslaget vil virke ut i fra den tilstanden miljøindikatorne viser at et område har. Det tas utgangspunkt i om produksjonskapasiteten i området ved forrige vurdering ble økt, holdt på samme nivå (frost) eller redusert."*



I beslutningen om fargelegging som ble offentliggjort 4. februar 2020 kommer det frem at fiskeri- og sjømatministeren la særlig vekt på utviklingen i områdene fra 2018 til 2019, i tråd med tabellene i havbruksmeldingen (se figuren). NFD ber om en vurdering av konsekvensene knyttet til en slik vektlegging, samt når det vil være realistisk å gjøre statistiske trendanalyser for første gang.

Tabell: Eksempler på utfall av miljøtilstand etter at det har blitt gitt vekst, frys eller reduksjon.

Vedtak år 0	Sannsynlig utfall år 1	Mulig utfall år 2	Vurdering av vekst
Vekst	Grønn	Grønn	Vekst tilbys på nytt
Vekst	Grønn	Gul	Vurdere frys eller vekst
Vekst	Grønn	Rød	Vurdere reduksjon eller frys

Tabell 8.2 Eksempler på utfall av miljøtilstand etter at kapasiteten ikke har blitt endret.

Vedtak år 0	Sannsynlig utfall år 1	Mulig utfall år 2	Vurdering av vekst
Frys	Gul	Grønn	Vurdere vekst eller frys
Frys	Gul	Gul	Fortsatt frys
Frys	Gul	Rød	Vurdere reduksjon eller frys

Tabell 8.3 Eksempler på utfall av miljøtilstand etter at kapasiteten har blitt redusert.

Vedtak år 0	Sannsynlig utfall år 1	Mulig utfall år 2	Vurdering av vekst
Reduksjon	Rød	Grønn	Vurdere vekst eller frys
Reduksjon	Rød	Gul	Vurdere frys eller reduksjon
Reduksjon	Rød	Rød	Ytterligere reduksjon

Mandat gruppe for analyser av årlige variasjoner og trender:

Målsetningen med arbeidet til denne gruppen («Trend gruppen») er å beskrive og vurdere:

- 1) Årsaker til at nivået for lakselusindusert dødelighet varierer i kategori mellom år innen produksjonsområder
- 2) Metoder for å analysere trender i data relevant for trafikklyssystemets vurdering, og krav til datagrunnlaget for slike analyser.

Opgavene til gruppen for vurdering av årlig variasjon og trender er:

- Vurdere årsaker til at den sannsynlige lakselusinduserte dødeligheten av utvandrende smolt i et produksjonsområde varierer mellom år. Vurdere hvilke faktorer som kan påvirke lakselusindusert dødelighet, som f.eks. forhold knyttet til:
 - Abiotiske eller biotiske forhold i sjøen,
 - antall lakselus pr. oppdrettslaks
 - antall/biomasse oppdrettslaks per areal og/eller
 - produksjonsforhold og strategier i oppdrettsproduksjon.



- Analysere mulige trender relevant for vurderingen av utviklingen av lakselusindusert dødelighet i produksjonsområdene ved å:
 - beskrive tilgjengelige datasett,
 - beskrive datasettenes begrensninger,
 - beskrive forutsetninger for bruk av datasett til trendanalyser og hvor lange tidsserier som er nødvendig for å kunne gi pålitelige analyser, og
 - vurdere hvilke datasett eller sammensetning av datasett som gir best beskrivelse av utviklingen i lakselusindusert villfiskdødelighet innen produksjonsområdene

- Å sammenfatte en rapport som skal oversendes Styringsgruppen senest 1. september 2021.